

TONE TRDAN:

Od Ribn'ce do Rakitn'ce

*Ceu kej'd'n smo okul hodi',
v nedajljo pa Boga prosil',
de b' loncev ne pobil'.
Vre, vre, mi smo Ribnčanje ...*

I.

Polje je ostalo zapuščeno. Lahek vetrč je pozibaval še zadnje bilke, ki so životarile na njivi. V gori je rumenelo listje. Skrjanček je umolknil. Tiho je bilo vsepovsod ...

»Bistahor!« je odmevalo po gozdičku tik ob robu njive vaškega bajtarja Matevža, ki je vozil drva domov. Jesen je prišla v deželo, z njo tudi mraz, in ni bilo hujšega za njega kot mrzla sobica tam ob vodi na koncu vasi. Zato se je potrudil in je že tako zgodaj pobiral po sosedovem gozdu suhih vej. Dobri Zaplotnikov očka so mu dovolili, da je pobral kolikor je hotel. Pri tem opravilu mu je pomagal mali Matevžek, dvanajstletni edinec, tih in miren dečko, da je bilo malo takih.

»Oklesti še tisti bor«, mu je zapovedal oče, »potem greva domov.« Matevžek je zagrabil za sekiro in klestil suho deblo, da je odmevalo daleč po gozdu. V bližini je čepela jata vran. Preplašena je zletela in posedla po lipi, da so se veje kar šibile.

»Oče, kaj bom šel jutri lahko v šolo?« je vprašal Matevžek, »jutri imamo ročno delo. Ptičnice delamo, mala rešetka in kar si more kdo izmisliti iz lesa in gline.«

»No, ja, boš že šel, saj ne gori voda. In dosti že znaš. Saj veš več kot jaz. Ko sem bil tvojih let, nisem vedel, kaj je belo, kaj črno. Sedanji frkovci pa znajo še več ko hruške peč. Pa naj bo, no ... Jutri pojdi v šolo in povej gospodu učitelju, da si moral doma delat. Reci, da je mati bolna in da boš od sedaj redno hodil v šolo.«

Matevžek je od veselja še bolj zavihljal sekiro, da se je trohnelo deblo kar zdrobilo. Še zadnje veje je odlo-

mil, zložil na voz, z očetom sta ga povezala in odpeljala po razmočeni zemlji.

»Hi, lisko!« je zadonel očetov glas med lipami.

Matevžek je koracal za vozom, pobiral veje in vejice, ki so padle z voza. Mislil je na mamico, ki bo na toplem. Zeblo ga je, ker je bos capljal za vozom. Na starem jopiču je imel zaplato na zaplato, da se ni niti poznalo, kaj

prav za prav mu je bila mati kupila pri trgovcu Grabežu z zadnjimi parami v tistih dobrih časih. Bos in gologlav je stiskal pesti v hlačnih žepih in zdaj pa zdaj stekel za vozom.

Pot je vodila mimo prvih hiš. Matevževa je stala prav ob potoku. Stara, lesena bajta je bila bolj podobna na pol podrtemu kurniku kot pa človeškemu bivališču. Nizko, zakajeno tramovje je le s težavo držalo slamnato streho, kjer so že rastle prve smrekice, pripravne za božično drevce. Trave in mahu je bilo vse polno na južni stra-

ni. Revščina je bila doma v tej hiši. Stara žena Matevževa, suha in bleda ženica, je sedela v postelji in pokašljevala.

Konj se je sam ustavil na dvorišču, kjer sta Matevž in Matevžek zložila drva ob nizkem, na pol podrtem hlevu.

»Zapelji liska v hlev in pojdi po šop sena!« je precej ostro ukazal oče.

Sinček je hitel v leseno lopo, pulil seno in ga tlačil v koš. Rad je ubogal očeta, ker je vedel, da mu hoče dobro. Še rajši pa je imel mater. Komaj je čakal, da vidi njo, da ustreže vsaki njeni želji v težkih urah bolezni. Bil je edina njena tolažba v obupnih dneh, ko ni bilo cvenka doma, ko ni oče zaslužil niti pare, da so vsi trije živeli le od milosti dobrih in usmiljenih src. Borno je bilo to življenje.

»Mama, pripeljala sva poln voz drv, suhih drv. Kurili bomo in toplo nam bo, da bo veselje,« je izpregovoril Matevžek, ko je stopil v nizko sobico, kjer je ležala bolna mati.

Malo za njim je trdih korakov vstopil oče. Tih in nem je obstal pri durih. Poznalo se mu je, da je trpel ob nesrečni ženi. Kako naj pomaga? Denar? Kje naj ga vzame? Zdravnika bi potrebovala, v bolnišnico bi morala. Jetika jo je vedno hujše napadala... Kdo bi plačal zdravnika, ko doma ni niti za sol...?

»Mama, glej, ti boš ozdravela, morash ozdraveti in boš videla, kako lepo bo pri nas. Jaz bom šel služiti takoj, ko bom prost šole. Šel bom, da boš ti lepo živela in oče in jaz...«

Mati je molčala. Njene suhe roke so držale odejo, vlažne, motne oči so gledale zdaj sinka, zdaj očeta, ki je še venomer slonel ob durih in gledal predse.

Tiho je bilo v sobi. Mrak je legal po kotih. Njegove sence so pošastno prežale...

Soseda Barbara je prinesla večerjo. Krompir v oblicah in nekaj zelja. Uboga žena je molčala in vzela, kar ji je prinesla dobra duša. Matevž in Matevžek sta se zadovoljila s pečenim kostanjem, skorjico kruha in z vodo.

Zvečerilo se je. K Matevževim so prišli sosede v vas. Stari Rok, majhen in suh možiček, je prikrevsal z dobro voljo in željo, da bi stara Matevževka kaj kmalu ozdravela. Z eno nogo je bil Rok že v grobu, ali vseeno je rad prihajal zvečer na pomenek zdaj k tej,

zdaj k oni družini. Rok je bil namreč lončar, pravi lončar, lončar po poklicu. Izdeloval je lonce, skleda, krožnike in piščalke — kar je zelo zanimalo Matevžka.

Debelušna gospa, žena kmeta Nosa-na, ki je že nekaj let v krtovi deželi tam za cerkvijo, se je tudi prizibala. Z njo je prišel tudi njen dvanajstletni Vinko, ki že drugo leto hodi v prvi razred v trško šolo, pa še vedno nič ne zna — vsaj tako ga takoj ob vstopu pobara stric Rok. Za njo je prišla še teta Urša, slabotna ženica, ki je skrbela za Matevža kot za svoje dete in ga varovala kot punčico v svojem očesu.

»Dober večer Bog daj vsem skupaj!«

»Oho, glej ga Primoža,« se je oglašil v kotu Matevž, »kaj je novega? Kaj boš danes varoval ponoči?«

»Hja! Danes pogledam malo okoli. Zadnjič sem zaspal, pa so mi gospod župan rekli, da bom izgubil službo, če bom še kdaj zaspal,« se je oglašil trebušast mož, nočni čuvaj, ki je sloveh daleč po dolini po svoji dobri volji in šegavosti.

»Primož! Ali je res, da so ti neki pobje vzeli ponoči svetilko in si krevsal po trdi temi domov? Pa še podnevi so ti šolski pobalini privezali mali voziček na tisto jablano za tvojo hišo in si zadel obenj, ko si se vračal domov?« je vprašal stric Rok, se obrnil k Primožu in široko odprl usta.

»Tristo kosmatih medvedov! Res je. In pomislite, tak drobiž, še ni iz šole zlezal, pa že rogovi ob večerih in dela križe in težave meni, nočnemu čuvaju in varuhu vse vasil! Da bi ga..., no, kaj takega pa še ne...«

Vinko in Matevžek, ki sta bila na peči ravno v najbolj živahnem razgovoru in si nekaj pripovedovala, sta umolknila ter pozorno poslušala. Nista se mogla zdržati smeha.

»In tale tvoj pobalin, Nosanka, je bil zdrav,« je pritrdil stric Rok ter požugal s palico Vinku na peči, ki se je pravkar skril za Matevžka.

»Bom že povedal gospodu učitelju, gospodu derehtarju v trgu, ti bodo že oni ušesa navili, da bo joj,« se je razjezil in rentočil po sobi stric Rok.

Vinko se je smejal za Matevžkovim hrbtom in delal kozle. Nosanka je dajala potuho svojemu sinu. Matevžek je mislil venomer na svojo mamico in gledal na njeno borno posteljo v kotu

ter na tistem prosil, naj ji ljubi Bog ohrani življenje. Časih se je njegov pogled srečal z očetovim. Takrat mu je bilo tesno pri srcu, tako težko, da bi najrajši zapustil kraj in šel daleč... daleč... da bi zaslužil denar in ga prinesel njej, ki je tako skrbela zanj. Čudne misli so mu rojile po glavi. Videl je mamico v grobu, videl je očeta, sključenega v dve gube, kako s konjičkom prevaža les, da si zasluži za najpotrebnejše. Videl je sebe daleč pri tujih ljudeh, za tujo mizo...

Nosanka je srdito gledala strica Roka, ki je tako zaničljivo govoril o njenem Vinku. Končno se ji je sprožil jezik in je začela:

»Kar pustite pri miru našega. On že ni bil zraven pri tisti lumpariji, ko so vam obesili voziček na jablano. O, moj Vinko že ni tak. So bili pa že drugi razcapanci zraven. Moj Vinko, moj Vinko — — uh!! Da si le upate kaj takega govoriti...«

Vinko je molčal.

Kmalu so vasovalci pustili Vinka in Matevžka pri miru in se pogovarjali o letini, o vremenu in o mnogih takih rečeh, ki niso niti Vinka niti Matevžka zanimala.

Oče Matevž je molčal. Matevžek se je obrnil na peči in je gledal v strop. Besedo »razcapanci« je premišljeval zelo dolgo in le malo je razumel. Čutil se je prizadetega. Kako tudi ne? Saj je samo slišal, da vaški pobalini nekaj pripravljajo Primožu. Od daleč je videl, kako so po bregu peljali voziček. Da bi bil zraven — — to pa že ne, nikoli ne!

Njegove oči so se ujele z materinimi. Kakor mora mu je leglo na srce. Najrajši bi se bil zjokal ob materi. Čutil je, da je mogoče pa res dvomi, da je tudi on tak — vaški pretepač in hudo mu je bilo. Da je mati sama, bi šel k nji in ji potožil, jo potolažil in lažje bi mu bilo. Zaprl je oči, da bi ne videl ničesar.

Svetilka, ki je motno razsvetljevala nizek kot, je polagoma ugašala. Mati je težko zasopla in se dvignila na pol. Dušljiv kašelj jo je tiščal k postelji.

»Teta, prilijte petroleja,« se je oglašil oče.

Teta Urša je s počasnimi koraki odšla in s police vzela steklenico za petrolej. Prilila je še zadnji ostanek. Kazalec na stenski uri, ki je bila še od rajnega starega očeta, se je nagibal na deset. Stari Rok je zadremal y ko-

tu. Stric Primož se je nejevoljen odpravljal na svoj posel po vasi. Ogrnil je zakrpan kožuh, vzel svetilko, ki jo je malo prej prižgal in težkih korakov odšel v megleno noč. Na pragu je še voščil »lahko noč« ter izginil za Nosanovim vrtom.

»Lahko noč, pa kaj kmalu ozdravi, Matevžka,« je izpregovorila Nosanka, »moj Bog, če bo pa hujše, pojdite po gospodale«

»Lahko noč! Teta Urša, vi pa kar tu ostanite,« prosi oče, »prespite kar pri nas. Matevžek, pojdí spat!«

Teta Urša si je postlala pri peči.

»Oče, jaz bom tu na peči. Tu je toplo,« je rekel Matevžek.

Vzel je par cunj iz zapečka, zmečkal vse skupaj in si podložil v kot za glavo. Zaspati ni mogel. Misli je na Vinka, na mamico, ki se je hropeč premikala po postelji...

V zapečku je predla muca.

•

Pozimi so pokopali Matevževko. Zvon pri podružnici Sv. Petra je oznanjal, da je umrla beračica.

Matevžek tega ni mogel doumeti. Stopal je za krsto. Bil je silno potr. Jokati ni mogel, le tiho je ihtel. Izgubil je mamico, ljubljeno mamico, ki mu je toliko dobrega hotela. Potem ni videl več, ne pogrebcev, ne črne prsti, ki je padala na rakev. Umrla je ona, ki ga je tako ljubila...

Ostal je sam z očetom in teto Uršo, zapuščen in pozabljen.

Minilo je nekaj mesecev. Z očetom sta sama gospodarila na domu, v tisti raztrgani bajti, ki je bila v spodtiko vsakemu »poštenemu« vaščanu. Gospodinjila jima je nekaj časa teta Urša.

Zimske mesece je Matevžek obiskoval šolo, poleti se je klatil okoli. Vsaka družba mu je prišla prav.

»Oče, jaz bom šel za pastirja k Nosanki,« je rekel nekoč, ko je prišel iz šole, »vaški pobalini kriče za menoj, da sem berač, da se klatim okoli kot klateži. Zato bom šel, res bom šel. Že včeraj mi je rekel Vinko, da so o tem govorili doma.«

Oče ni rekel ničesar. Strmel je predse in gledal fanta. Misli si je: dobro bi bilo, če bi bil sin preskrbljen, v letih je že, da si lahko kaj sam zasluži.

»Bom že govoril z Nosanko. Zdaj pa pojdí v hlev in nakrmi Liska,« je dejal oče.

(Dalje)

LOJZE ZUPANČ:

Pastorka

(Belokrajinska)

Živeča je deklica, ki ni imela svoje matere, ampak hudo mačeho. Nekoč se je mačeha ujezila in nagnala ubogo pastorko od hiše.

Deklica je zajokala in odšla po trdi cesti v neznane kraje. Na koncu vasi je jokajočo pastorko srečal petelinček. Zasmilila se mu je in z žalostnim glasom jo je vprašal:

»Deklica, kam potuješ?«

Ona pa je še bolj milo kakor prej zaihtela:

»Mačeha me je od hiše spodila. Zdaj grem v neznani svet.«

»Deklica, ali grem lahko s teboj? se je ponudil petelinček.

»Pa pojdi,« je rekla. »Dvema bo laže nositi moje gorje.

Ko prideta v drugo vas, ju sreča maček in vpraša:

»Ohej, kam pa vidva?«

Petelinček je molčal, deklica pa je zajokala:

»Mačeha me je od doma nagnala. Zdaj potujem v daljni svet, tovariš petelinček me pa spremlja.«

Maček se je takoj ponudil:

»Ali smem še jaz z vama?«

»Pa pojdi,« je rekla deklica. »Trem bo laže nositi mojo žalost.«

Ko pridejo v tretjo vas, jih ustavi psiček in reče:

»Glej, glej, nenavadna tovarišijal! Kam pa, kam?«

Petelinček in maček nista ničesar odgovorila, zato pa je tem bolj žalostno vzdihnila pastorka:

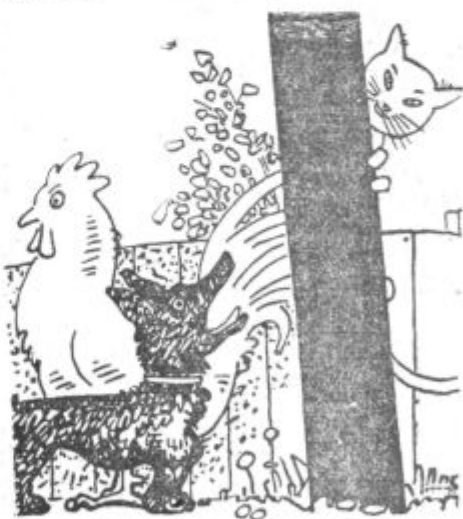
»Mačeha me je od hiše nagnala in v neznani svet pognala.«

»Še jaz bi šel z vami. Smem?« se je ponudil psiček.

»Pa pojdi,« je odgovorila pastorka. »Štirim po laže potovati v neznane kraje.«

Tako so potovali dalje. Prvi je korakal petelinček, ki je na vse grlo pel, da bi pastorki pregnal žalost iz srca. Drugi je bil maček, ki je z dvignjenim repom korakal po prašni cesti in predel od zadovoljstva. Za njim je šla pastorka z culico v roki in se smejala veseli tovarišiji, ki jo je spremljala v tuji svet. Zadaj za deklico pa je poskakoval pes in ji od časa do časa obližnil roko. Tako dobre volje je bil, da je na mah pozabil na staro sovraštvo, ki je bilo že od pamtiveka zagvozdano med njim in mačkom.

Pozno pod večer so vsi štirje prišli pred zapuščeni grad. Potrkali so na vrata in zaprosili: »Pustite nas v grad spat...«

Odprl jim je starček in velel: »V tem gradu lahko prenočite, če vas je volja. Povem vam pa, da vsako noč v grad hudoba prihrumi in po njem strašil!«

»Ah, tako sem utrujena, kam bi zdaj naprej v noč...« je vzdihnila pastorka.

»Kaj bi na mstrah,« je zakokodakal petelin. »Kar pride naj tisti vrag, pozabljem ga za malico ko drobnega čr-

viča. Tako je govoril in se razkoračil od poguma.

»Le pride naj, vrag! Izpraskam mu oči!« je maček grozeče zaprhal.

»Nikogar se ne bojim in strahu ne poznam,« je nazadnje še psiček zarenčal in pokazal ostre zobe.

Starček se je začudil pogumni četvorici. »Oho, če je pa tako«, je dejal, »potem pa kar naprej!«

Sredi noči je v sobo, kjer so spali deklica, petelinček, maček in psiček, priropotal sam vrag. Ustopil se je pred preplašeno pastorko in zakričal, da je letelo skozi ušesa:

»Dekle, hoj, hoj, pojd' plesat z menoj!«

Pastorka od strahu ni mogla spraviti niti besedice iz sebe, zato se je mesto nje oglasil petelinček:

»Kako naj deklica pleše s teboj, ko pa nima plesne obleke s seboj!«

Vrag je izginil. Preden bi naštel do tri, se je že vrnil in položil pred deklico zlato obleko. Potlej je znova zakričal:

»Dekle, hoj, hoj, pojd' plesat z menoj!«

Pastorka je molčala, zato pa se je maček oglasil mesto nje:

»Kako naj deklica pleše s teboj, ko pa plesnih čevljev nima s seboj!«

Vrag je izginil. Toda preden bi naštel do sedem, se je že vrnil in položil pred deklico srebrne čevljevke. Nato jo je že v tretje zaprosil:

»Dekle, hoj, hoj, pojd' plesat z menoj!«

Pastorka je molčala in od strahu trepetala. Mesto nje pa se je zdajci oglasil psiček:

»Kako naj deklica pleše s teboj, ko pa je revna, da je jo!«

In spet je vrag izginil. Toda preden bi naštel do devet, se je že povrnil z vrečo zlatnikov in jo položil pred pastorko. Še bolj ko prej je zakričal, da se je stresel ves grad:

»Dekle, hoj, hoj, pojd' plesat z menoj!«

Tisti čas pa se je za gorami že pričelo svitati. Mlado jutro se je dramilo iz spanca. Petelinček je po stari navadi vzprhutnil s kreljutmi in zapel: »Kikiriki!«

Vrag pa, ki doslej še ni slišal petelinčega petja, se prestraši in — zbeži!

Ko je sonce posijalo izza gore, so vsi štirje vstali. Pastorka se je oblekla v zlato obleko, si nataknila srebrne čevljevke, stresla v culico vrečo zlatnikov in odšla nazaj v domačo vas.

Ko pa jo je doma mačeha zagledala tako lepo in bogato, se je od jeze in zavisti razpočila.

Potlej je pastorka ostala v hiši. Pri njej pa so bili petelinček, maček in psiček. Živel so srečno in veselo.

Jumbo in čarobni dežnik

Jumbo je bil mlad bel slon, ki je živel ob robu velikega pragozda. Imel je štiri dežnike; belega, višnjevega, rumenega — a njegov najljubši dežnik je bil škrlaten.

Kadar je deževalo, je vzel rumenega, če je sijalo sonce, je vzel belega in kadar je bilo vreme nestalno, je vzel višnjevega. Škrlatnega dežnika pa ni vzel nikoli s seboj, kadar je šel kam na izprehod. Kaj mislite, kaj je delal z njim? Skrbno ga je čuval, kakor da bi bil bog zna kako dragocen, in ko je šel zvečer v svojo sobo počivat, je vzel škrlatni dežnik s seboj, zjutraj pa ga je spet zaklenil v veliko belo omaro.

Belček, Rumenček in Višnjevček so zato postali ljubosumni; vsak večer so prosili slona, naj vzame tudi njih s seboj v svojo sobo, a slon jih ni maral in tudi ni hotel povedati, zakaj jih ne mara ponoči k sebi.

Tako so šli nekega dne vsi trije k prodajalcu dežnikov in so ga vprašali, ali on ve, zakaj je Jumbo škrlatni dežnik najljubši.

»To vam lahko povem,« je odgovoril trgovec. »Vedeti morate, da ima škrlatni dežnik peruti. Kadar se mra-

«Mi, ga Jumbo zajaha in tedaj zletita visoko v zrak in obiščeta vse zvezde. Zato je Škrlatinček njegov najljubši dežnik!»

Rumenček, Belček in Višnjevček so se zahvalili za pojasnilo in veselo šli domov. Kmalu jih je spet obšla tesnoba, zakaj tudi oni so hoteli leteti z Jumbom do zvezd.

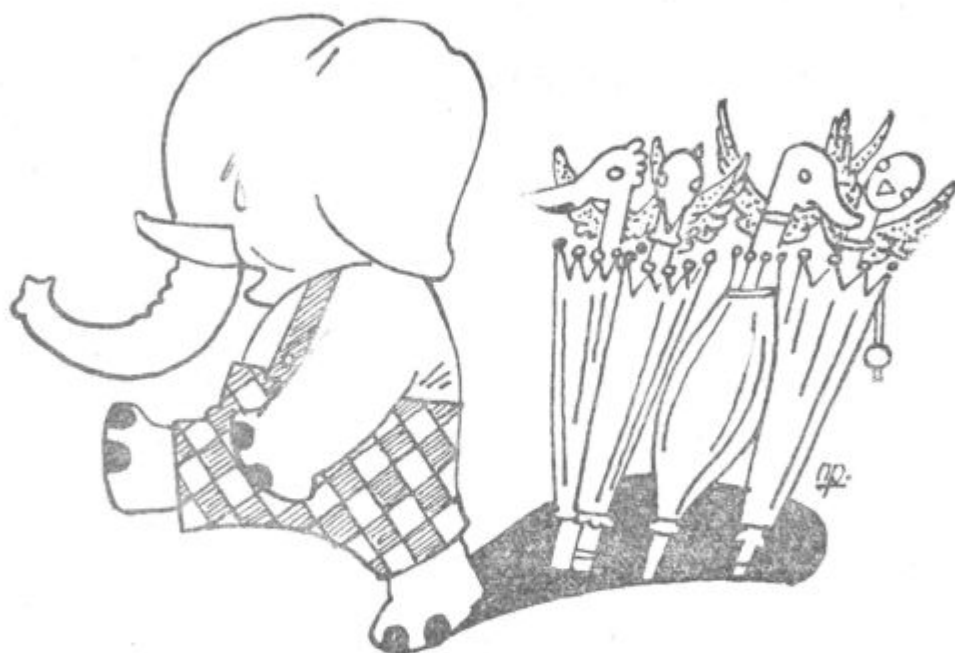
Drugo jutro so srečali vrabčeka, ki je veselo čivkal na drevesu, in so ga vprašali:

»Dobro jutro, gospod vrabček! Prosimo vas, povejte nam, kaj ste storili, da so vam zrasle peruti?«

mov in so se zaletavali dru v drugega in se zagnali na vse načine; skoraj bi si bili razbili glave, a peruti jim niso zrasle in tudi v zrak niso zleteli. Joj, kako so bili žalostni!

Ker ni zdravo preveč razmišljati o stvareh, katerih nimamo, ki si jih pa vroče želimo, so pustili skrb doma in odšli v gozd. Tam so srečali gozdno vilo, ki je imela velike zelene peruti. Tisti mah je Belček na ves glas zavpil: »Peruti ima! Bog zna, kje jih je dobila!«

Stopili so k vili in so jo vprašali: »Prosimo te, draga vila, povej nam,

»Nu, skakal sem in skakal, čivkal in spet čivkal in tako so mi zrasle peruti!« je veselo odgovoril vrabček.

Nesrečna trojica se je zahvalila za dober nasvet in hitela domov. Tu so začeli čivkati in skakati, dokler niso onemogli, a peruti jim niso zrasle.

Naslednjega dne so šli k prodajalcu balončkov in so ga vprašali: »Prosimo vas, gospod prodajalec balončkov, ali nam lahko poveste, kako so se vaši balončki naučili leteti po zraku?«

»To vam lahko povem. Malce se zaženejo, zaletavajo se drug v drugega in če izpusti mnitke, na katerih so privezani, zletijo v zrak, prav med zvezde!« je odgovoril prodajalec balončkov.

Nesrečni dežniki so hitro odšli do-

kaj naj storimo, da nam zrasto peruti. Radi bi znali leteti in naš gospodar, mladi beli sonček Jumbo bi nas potem mnogo rajši imel, a zdaj mu je Škrlatinček najljubši, zakaj samo on ima peruti in z njim leta ponoči od zvezde do zvezde!«

»Lahko vam pomagam z dobrim svetom,« je dejala gozdna vila. »Počakajte polne lune in kadar bo najbolj sijala, tedaj si zaželite peruti in mislite samo na to!«

Višnjevček, Rumenček in Belček so se lepo priklonili in zahvalili. Od tistih dob so čakali vsak večer, kdaj se pokaže polna luna, in so jo naposled res dočakali. Vsi trije so si iskreno želeli, da bi jim zrasle peruti; celo uro so

mislili samo na to. In glejte čudeži! V hrbtih jih je zaščetgetalo, raslo je in raslo, in ko so se spogledali, so videli, da imajo vsi peruti. Zagnali so se v zrak in zleteli. Čez nekaj časa so se vrnili domov in z veseljem čakali, kdaj pride Jumbo, da se mu pokažejo. In res, odprla so se vrata in prišel je Jumbo z namenom, da vzame Škrlatinčka. Kako veliko je bilo njegovo začudenje, ko je videl, da imajo tudi Belček, Rumenček in Višnjevček peruti! To mu ni bilo pogodu, zakaj zdaj mu je bil vsak izmed njih najljubši in vsakega je rabil od tistih dob le za svoje nočne izlete, a če je pripekalo solnce in če se je ulil dež, ni imel nobenega dežnika, ki mu ga ne bi bilo žali rabiti.

Od tistih dob hodijo sloni brez dežnikov in solnčnikov po pragozdih.

Manica :

Kdo je neznanka ?

K Blažonovemu Francku pride žena z zastrtim obrazom in veli:

»Francek, povej, kdo sem?»

»Kako naj vem, ko si pa tako zakrita«, se vznemolji Francek. »Pokaži obraz, razodenj se, potem bom že vedel, kdo si!«

»Ne morem!« zahohnja čenska. »Kakor hitro se ti namreč razodenem, ne bom več to, kar sem.«

Po tem skrivnostnem odgovoru zagonetne neznanke Francek še manj ve, kot prej.

Kaj pa vi, Jutrovčki moji? Ali bi morda kdo izmed vas spoznal to žensko? Če vam dam odloga za odgovor tja do prihodnje nedelje? Kaj...?

O, saj vem, nič vam ne diši čakati in ugibati ves teden. Rajši bi izvedeli kar takoj, seveda. No, pa naj bo:

Ta neznanka je — u g a n k a. To drži, kajti za nas je uganka nekaj, kar nam ni jasno, kar nam je prikrito, četudi največkrat v šaljivi obliki. Ko pa tisto razkrijemo in razvozljamo, potem nam ta zadevščina ni več uganka.

Od kdaj poznamo hren

Zgodilo se je, da sta Jezus Kristus in sveti Peter na svojem potovanju prišla v neko vas. V nobeni hiši ju niso hoteli sprejeti pod streho, pa čeprav je sveti Peter prosil še tako lepo in vzdihoval, kot da bi mu bila zadnja ura. Na koncu vasi se je košatila še ena hiša, najlepša izmed vseh.

»Od tu pa se ne bova dala odpraviti,« je menil sveti Peter, »pa naj se zgodi kar hoče, lačen in utrujen sem, da nikoli tega.«

Vstopila sta v hišo. V kuhinji je pravkar rogovihla gospodinja, jezno ošinila z očmi oba popotna, čeprav sta jo prav prijazno pozdravila. Sveti Peter jo je pobaral celo po zdravju, kar je baburo hudo razjezilo, češ, da jima niti najmanj ni mar njeno zdravje. Ko sta jo poprosila za skromno prenočišče in za kosček kruha, se je žensče raztogotilo še huje kratkomalo, da nima navade jemati potepuhov pod streho, posebno pa še ne takih, kot sta onadva.

Z lepimi besedami sta jo skušala potolažiti in prepričati, da sta čisto poštena človeka in da imata le to smolo, da ne vesta, kam bi naj položila trdni glavi.

Toda sedaj je bilo baburi že kar preveč. Ta dva človeka, da bi ji ugovarjala? Iz ust se je vili ploha, oči so se ji pobiliskovale, kot da bi zvezde kresal, in niti Jezus, niti Peter ji nista mogla seči v besedo. Zdaj je poskusil srečo Peter, zdaj Jezus, a vse zaman.

Kot vsakemu človeku, je bilo tudi Jezusu tega dovolj. Sklonil se je k Petrovemu ušesu in mu zašepetal, da naj izpuli iz ust baburi jezik in da ga naj posadi zunaj hiše v zemljo. Zgodilo se je, kakor je hotel Jezus in popotna sta šla dalje.

Ko sta ob letu zopet šla mimo te hiše, pokaže Jezus Petru rastlino, ki je ta ni videl še nikoli. Kmalu se je spomnil, da je na tem mestu posadil jezik, ki ga je izpulil iz ust jezika baburi.

Jezus mu namigne, naj izkoplje korenino iz zemlje in naj jo poskusi. Peter je storil, kot je hotel Jezus. V ustih ga neprijetno zapeče, oči so mu obile solze, iz jezika je namreč zrasel žgoč hren.

Golar Manko.

Količek za zbiralce znamk

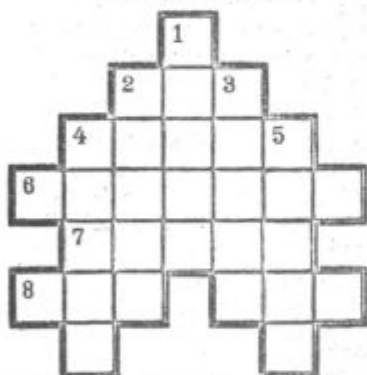
Dragi stric Matic! Rad bi poslal nekemu češkemu zbiralcu znamk v Prago katalog jugoslovenskih znamk (vseh izdaj) v zameno za češki katalog. Pojasnimi, prosim, kje bi lahko dobil takšen katalog in koliko bi stal.

Gorenc France, ključavničarski vajenec
v Monkrongu

Dragi France! Tak katalog obstoji in ga dobiš v Ljubljani v vseh trgovinah z znamkami. Imenuje se »Hadimov katalog jugoslovenskih znamk« in stane 5 din. Naročiš ga lahko tudi pismeno. Priloži 5 din v znamkah in primerno odškodnino za poštino.

Stric Matic.

Križanka

Vodoravno: 2. ptič-pevec; 4. sport; 6. šivalna potrebščina; 7. valuta; 8. žival-glodavka; 9. nagnjenje h usvajanju hrane.

Navpično: 1. nagradna posoda; 2. domača perutnina; 3. del dvodomnega narodnega predstavništva; 4. zavržen angel; 5. ptič.

Strta lešnika

Striček je mislil na *kostanj*. Aha, *kostanj-Evica*. Njegov rojstni kraj je torej *Kostanjevica*.

Koliko ima pujs dlake? — Niste pogodili niti eni, niti drugi. Saj je pa tudi vsako uganje in računanje odveč, ker pusek nima dlake nego — *ščetine*.

Rešitev križanke

Vodoravno: 3. ris; 5. tek; 6. pekel; 8. jetrtnik; 9. cepin; 10. vas.

Navpično: 1. pipec; 2. belin; 4. svet; 5. tenis; 7. Krpan.

G. Th. Rotman:

Usodna nogometna igra

1. Mihec Ponirk je imel rojstni dan. Čeprav je bila v materini denarnici suša, mu je vendar pripravila presenečenje: prinesla je svojemu Mihcu lepo, rdečo in višnjevo progasto žogo. Kakršne si je naš Mihec že dolgo želel. »Pa da mi ne greš z njo na cesto, igrati nogomet!« je dodala mati. »To bi bilo nevarno za promet in za šipe v oknih!«

2. Mihec ji je to obljubil. Sicer pa ceste niti ni potreboval; zraven hiše je bila ulica, ki so jo ločila od ceste vrata. Bila je namenjena samo za hišne prebivalce. Tu se je menda smel igrati nogomet! Kmalu je priklical sosedovega Janezka in igra se je začela.

(Dalje prihodnjik)